

Важливо те, що зміни як в менталітеті українського суспільства, так і у вітчизняному законодавстві щодо гендерної рівності досить помітні. Проте, усуваючи диспропорції рівності прав та можливостей жінок і чоловіків, прояви сексизму все ще залишаються притаманними нашому суспільству, попри те, що жінки в Україні і в умовах російсько-української війни продовжують невпинно руйнувати усталені стереотипи щодо соціальних ролей жінок і чоловіків.

Література

1. Гендерна рівність. Національна соціальна сервісна служба України. URL: <https://nssu.gov.ua/genderna-rivnist> (дата звернення 27.04.2024).
2. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-vr>. (дата звернення: 25.04.2024).
3. У Міноборони розповіли, скільки жінок служать у ЗСУ станом на 2024 рік. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/skilki-zhinok-sluzhit-u-zsu-statistika-minoboroni-2024-300413/> (дата звернення: 25.04.2024).
4. Думанська В. Гендерна рівність за час війни: здобутки та необхідні зміни. Рух ЧЕСНО. URL: <https://www.chesno.org/post/5879/> (дата звернення 27.04.2024).

УДК 342.7(043.2)

Літвінов Н.О., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Шапенко Л.О., к.ю.н., доцент

КОНСТИТУЦІЙНИЙ ЛАД УКРАЇНИ В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Людство – цілком філософський та унікальний термін. Від перших неандертальців до гомо-сапієнсів утворювалися певні соціальні групи. З плином часу розвиток суспільних відносин кожної з груп індивідів, постійний прогрес людської спільноти, утворення новітніх інститутів та потреба їх врегулювання призвели до утворення нових прав та обов'язків, які потребували офіційного закріплення. Нині кожна людина з моменту народження має свої невідчужувані права та обов'язки, які знайшли своє закріплення у конституціях та міжнародних правових актах. Такий підхід слугує, перш за все, гарантією захисту людських свобод та цінностей.

Після проголошення незалежності України 24 серпня 1991 року, Українська держава взяла курс на гуманістичний підхід в конституційному праві, ставлячи в пріоритет природні права людей на відміну від колективістської концепції, яка була закріплена у Конституції УРСР 1978 року. 28 червня 1996 року набрала чинності перша

Конституція незалежної України, яка формувалася на основі таких міжнародних декларацій та договорів, як Загальна декларація прав людини 1948 року, Декларація прав дитини 1959 року та інші. Ця історична подія знаменувала вибір європейського курсу розвитку [1]; [2].

Конституція України визнає людину, її життя честь і гідність найвищою соціальною цінністю. Права людей, які закріплені в Конституції України не є вичерпними, громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Конституція має найвищу юридичну силу, вона функціонує на благо людини, зобов'язує та захищає її. Хоч Конституція України і має найвищий юридичний статус, про те в умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень. Не можуть бути обмежені права і свободи, передбачені статтями 24, 25, 27, 28, 29, 40, 47, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63 Основного Закону України [1].

Найголовніше право – право на життя, яке закріплене Конституцією України та міжнародними правовими документами. Жодна людина не може бути позбавлена права на життя. Попри правовий режим воєнного стану є чіткий перелік конституційних прав, які ні в якому випадку не можуть бути обмежені. Це право на: рівність та повагу до гідності особи, право на особисту недоторканість, право на укладання шлюбу, право на громадянство, право на справедливий суд, юридичну допомогу та захист, право на житло [1].

З 24 лютого 2022 року одночасно із введенням на території України правового режиму воєнного стану певні конституційні права людини та громадянина обмежені. Такі обмеження мають чітке нормативне закріплення, зокрема в Законах України «Про правовий режим воєнного стану», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» та інші [3]; [4]; [5]. Мова йде, наприклад, про обмеження права людей на вільне пересування: вільний виїзд за кордон чоловікам мобілізаційного віку, введення комендантської години, заборона або обмеження права на проживання громадян на певних адміністративно-територіальних одиницях, встановлення особливого порядку в'їзду та виїзду на певні території країни. Під час воєнного стану громадянин може бути позбавлений права на майно в порядку примусового відчуження майна з подальшою компенсацією. Правовий режим воєнного стану передбачає можливість втручання у приватне життя осіб, зокрема контроль засобів зв'язку, перевірка особистих речей, документів та інше. Під час воєнного стану забороняється проведення виборів, різних акцій та зборів, що обмежує народовладдя, виборче право та право на страйки [1]; [5].

З 2014 року в умовах бойових дій порушується основне право людини – право на життя. Чисельні вбивства ворогом наших громадян порушують усі юридичні рамки. Тілесні ушкодження, викрадання людей

на окупованих територіях, депортації, катування, згвалтування порушують права осіб на здоров'я, честь, гідність та недоторканість. Пошкодження та руйнування майна на пряму порушує право на житло. Цей перелік конституційних прав прямим чином порушується під час бойових дій на території України та мусить виноситися на світові військові трибунали задля уникнення такого у майбутньому.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр>. (дата звернення: 09.04.2024).
2. Загальна декларація прав людини: Загальна декларація від 10 груд. 1948 р. № 995_015. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення: 09.04.2024).
3. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лют. 2022 р. № 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 09.04.2024).
4. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію: Закон України від 21 жовт. 1993 р. № 3543. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12/conv#Text> (дата звернення: 09.04.2024).
5. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 трав. 2015 р. № 389. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#top> (дата звернення: 09.04.2024).

УДК 342(043.2)

Максимчук І.І., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Шапенко Л.О., к.ю.н., доцент

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Права людини є однією з найбільш важливих тем у сучасному світі. Забезпечення цих прав має вирішальне значення для будь-якого суспільства, яке прагне бути справедливим і демократичним. Україна як сучасна демократична держава приділяє особливу увагу захисту прав своїх громадян. Конституційно-правовий механізм гарантує відповідність законодавства та діяльності органів влади міжнародним стандартам прав людини.

Конституція України є основним законодавчим актом, який визначає правовий статус та гарантує права і свободи громадян. Згідно з Конституцією України усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними. Громадяни